

OLEMME YKSI RUUMIS KRISTUKSESSA

Mikä on jumalanpalvelusseurakunta?

Tämän vihkon ovat lahjoittaneet:

LUTHERAN HERITAGE FOUNDATION

36380 Garfield Road Suite 3
Clinton Township, MI 48035
USA

www.lhfmissions.org

SUOMEN LUTHER-SÄÄTIÖ

PL 127
00101 Helsinki

www.luthersaatio.com

Piirroksat: Maria Pietilä

Myllypaino, Leväsjoki 2001

MIKÄ ON JUMALANPALVELUSSEURAKUNTA?

“Jumalan armahtavan laupeuden kautta kehoitan teitä, veljet, antamaan ruumiinne eläväksi, pyhäksi, Jumalalle otolliseksi uhriksi; tämä on teidän järjestellinen jumalanpalveluksenne. Älkääkä mukautuko tämän maailmanajan mukaan, vaan muuttukaa mielenne uudistuksen kautta, tutkiaksenne, mikä on Jumalan tahto, mikä hyvää ja otollista ja täydellistä.” (Room.12:1-2)

I Kaksi näköalaa järjestelliseen jumalanpalvelukseen

Paavalin kehotusta järjestelliseen jumalanpalvelukseen seuraa kaksi mahdollista tulevaisuuden kuvaa. Uhkakuvana on maailmanaikaan mukautuminen. Siksi Paavalin kehoitus ohjaa meitä jatkuvaan uudistukseen, Jumalan tahdon tutkimiseen ja sen mukaan ojentautumiseen ajatuksissa, sanoissa ja teoissa.

1. Mukautumisen kiusaus - ‘järjestellinen’ jumalanpalvelus

Maailmanajan mukaan mukautuminen tarkoittaa langenneen maailman lähtökohdista, toiveista, intohimoista ja järkisyyistä käsin orientoitumista ja toimimista. Kaikkea sinänsä kunnioitettavalta näyttävää toimintaa ja asennoitumista, joka kuitenkin tapahtuu ilman Jumalaa ja hänen sanansa valoa. Tämä aikaan mukautuva jumalanpalvelus on jossain mielessä ‘järjestellistä’. Se on ‘järjestellistä’ siinä mielessä, että se nousee langenneen ihmisen järkeilyistä ja pohdinnoista. Se on langenneen ihmisen mielestä järkevää. Siksi tuohon ‘järjestelliseen’ jumalanpalvelukseen eli maailmanaikaan mukautumiseen löytyy aina hyviä ja perusteltuja langenneen laskelmoinnin ja logiikan mukaisia syitä.

Se on ‘järjestellistä’ myös siksi, että siinä pääsääntöisesti aina puuhastellaan hyvien, jopa Jumalan käskemien ja raamatullisten asioiden kanssa. Jumalan hyväksi luomassa maailmassa ei edes Perkele voi tehdä ohjelmaa tai toimintasuunnitelmaa, joka olisi läpeensä paha. Siksi maailmanaikaan mukautuvissa ‘seurakunnallisissa’ ohjelmissa sinänsä hyvistä asioista tehdään sellainen yhdistelmä, joka lopulta ohittaa, vääristää tai vääntää Jumalan tahdon ja hänen sanansa ilmoituksen. Evankeliumin valo hämärtyy näin ja hyvästä tulee parhaan vihollinen.

Kaikki me langenneen ihmiskunnan jäsenet tunnemme nämä kiusaukset jatkuvasti nahoissamme. Myös kristitty ihminen - ja siten myös seurakunta - kantaa tätä kiusausta luonnossaan koko maanpäällisen elämänsä ajan. Siksi ongelmaa ei voi ratkaista kertaheitolla, totisella parannuksella tai yhtäkkisellä henkikokemuksella. Pisin yksikkö, jonka puitteissa mukautumisen ongelman voi ratkaista, on päivä. Meitä kutsutaan päivittäiseen parannukseen.

2. Kutsu Jumalan tahdon mukaiseen uudistumiseen - järjellinen jumalanpalvelus

Edellä kuvatun uhkakuvan välttämiseksi itsensä eläväksi uhriksi antaminen asetetaan eteemme ainoana oikeasti järjellisenä jumalanpalveluksena. Tämä tarkoittaa Jumalan käsiin jäämistä ja hänen tahtonsa etsimistä hänen sanastaan. Siten järjen luoja ilmoittaa meille, millainen on todellisesti järjellinen jumalanpalvelus. “Älkää ajatelko itsestänne liikoja, enempää kuin on aihetta ajatella, vaan pitäkää ajatuksenne kohtuuden rajoissa, kukin sen uskon määrän mukaan, jonka Jumala on hänelle antanut. Sillä niinkuin meillä yhdessä ruumiissa on monta jäsentä, mutta kaikilla jäsenillä ei ole sama tehtävä, niin me, vaikka meitä on monta, olemme yksi ruumis Kristuksessa, mutta itsekukin olemme toistemme jäseniä.” (Room. 12:4-5)

Järjellinen jumalanpalvelus on elämää uskossa ja nöyryydessä. Se tapahtuu kastetuista ja Jeesukseen uskovista ihmisistä koostuvassa yhteisössä, Kristuksen ruumiissa. Tämä elämä toteutuu myös arjen kutsumuksessa, samalla kun se on osallisuutta ja elämää todellisessa jumalanpalvelusseurakunnassa. Tähän kokonaiseen seurakunnalliseen elämään meitä kehoitetaan ja ohjataan Jumalan armahtavan laupeuden kautta. Jumalan armo Kristuksessa Jeesuksessa luo seurakunnan armonvälineillään. Tuon saman Kristuksen armon kautta meitä kutsutaan elämään päivittäin uskossa

II JÄRJELLISEN JUMALANPALVELUKSEN HISTORIAA

Kysymys järjellisestä jumalanpalveluksesta ei herännyt Paavalin kirjoittessa roomalaisille. Tämän historiallisen näköalan hahmottaminen on tärkeää. Silloin ymmärrämme, ettei mikään uusi haaste pohjimmiltaan ole edessämme, vaikka maailmanajojen muutokset tietenkin pukevut kiusaukset hieman erilaisiin vaatteisiin.

1. Järjellisen jumalanpalveluksen alku paratiisissa ...

Martti Luther opettaa 1.Mooseksen kirjan selityksessään, miten Jumala sanansa ja sakramenttiansa (hyvän- ja pahantiedon puu sekä elämän puu) kautta loi seurakunnan jo paratiisissa. Siellä Aadam ja Eeva viettivät järjellistä jumalanpalvelusta eläen Jumalan yhteydessä. Erityisen ilmauksensa tämä jumalanpalvelus sai tietynä päivänä (sapatti), tietyssä paikassa (hyvän ja pahantiedon puun juurella) Jumalan sanan ja käskyn mukaan. Lutherin mukaan jo paratiisissa oli myös virka, johon Aadam oli kutsuttu jo ennen Eevan luomista.

Jumala ei ollut kertonut ensimmäisille ihmisille selitystä siihen, miksi hyvän ja pahan tiedon puu oli paratiisin keskelle laitettu tai miksi siitä syöminen tuottaisi kuoleman. Juuri siksi tuon puun juurella oli hyvä viettää jumalanpalvelusta. Siellä Aadam ja Eeva saattoivat kiittää ja ylistää Jumalan hyvyyttä, osallistua Jumalan sanaan ja sakramenttiin ja osoittaa uskonsa ja luottamuksensa ylistyksessä ja palvonnassa hänelle. Lutherin mukaan elämän puun sakramentti nautittiin kuten nykyinen ehtoollinen. Hyvän ja pahan tiedon puun sakramentti taas 'nautittiin' siten, että siitä ei syöty.

2. ...ja 'järjellisen' jumalanpalveluksen alku

Tämä harmonia kuitenkin särkyi, kun uskon ja rakkauden logiikka haasteitaan epäuskon logiikalla. Jumalan säätämä järjellinen jumalanpalvelus kiusataan vaihtamaan toisenlaiseksi. Avaimena tähän 'parempaan' tai 'järkeväm-pään' jumalanpalvelukseen siirtymisessä on Jumalan sanan, käskyn, tahdon ja järjellisyuden epäilyttäväksi saattaminen ja kumoaminen. Mutta millä tavalla se oikein tapahtuukaan? Ei mitenkään tyhmästi, vaan pirullisen ovelasti.

a) Ensin Perkele liittyy Jumalan sanaan. "Mutta käärme oli kavalin kaikista kedon eläimistä, jotka Herra Jumala oli tehnyt; ja se sanoi vaimolle: 'Onko Jumala todellakin sanonut:...'” b) Sielunvihollinen liittyy Jumalan sanaan kuitenkin vain siksi, että voisi vääristää sen. "Älkää syökö kaikista paratiisin puista." c) Perkele vääristää Jumalan sanan voidakseen kiistää ja kumota sen. "Silloin käärme sanoi vaimolle: 'Ette suinkaan kuole...'" d) Perkele kiistää ja kumoaa Jumalan sanan vain voidakseen korvata sen omalla sanallaan. "... vaan Jumala tietää, että sinä päivänä, jona te siitä syötte, aukenevat teidän silmänne, ja te tulette niinkuin Jumala tietämään hyvän ja pahan."

Niin hieno ja järkevä on tämä 'jumalanpalvelusuudistus', että kohta se

näyttää viisaimmalta ja parhaimmalta asialta maailmassa. Jumalan selvä sana alkaa näyttää ensin epäselvältä. Kohta uusi valo on niin sokaissut Eevan, että hän tuskin muistaa, mitä Jumala oli asiasta sanonut - ja niin alkaa tämän maailmanajan mukaan mukautuminen tämän maailman ruhtinaan johdolla ja opastuksella - kun Jumalan sana vaihdetaan Perkeleen sanaan.

“Nainen näki nyt, että puun hedelmät olivat hyviä syödä ja että se oli kaunis katsella ja houkutteleva, koska se antoi ymmärrystä.”

Miten taistella järkensä avulla sellaista vastaan mikä on paitsi hyvää, kaunista ja suloista myös ymmärrystä antavaa? Ei mitenkään. Se on mahdotonta. Jos sille tielle lähtee, huomaa pian ymmärryksensä ‘lisääntyvän’ kuin Aadamilla ja Eevalla konsanaan. Epäuskon tie nimittäin perustelee aina itsensä ‘järkevästi’. Perkele tulee luoksemme valkeuden enkelinä, ei hiilihanko kädessä. Siksi hänen tarjoamansa tie on paitsi ihana, myös ymmärrystä ‘lisäävä’. Siksi myös näiden kahden tien (sanan tie - epäuskon tie) risteys on niin perustava.

Ainoa todella järkevä mahdollisuus, on toimia vastoin inhimillistä ‘järkeään’ taistelussa tätä kiusausta ja kiusaajaa vastaan. Täytyy palata Jumalan sanaan. Näin Adam ja Eeva eivät kuitenkaan tee. “Hän otti siitä hedelmän ja söi ja antoi myös miehelleen, joka oli hänen kanssaan, ja mieskin söi.”

3. ’Järjellisen’ jumalanpalveluksen seuraukset

Siitä, mitä markkinoitiin nousuna ja kehittymisenä, tuleekin hirveä lankeemus. Sen seuraukset ovat katastrofaaliset. Ihmisen kuva Jumalasta muuttuu dramaattisesti. Luther selittää sitä hienolla tavalla: “Voi millainen lankeemus! - lankeemus mitä varmimmasta turvallisuudesta Jumalassa niin hirmuiseen pelkoon, että ihminen pakenee Jumalan läsnäoloa enemmän kuin Perkeleen läsnäoloa! Adam ja Eeva eivät paenneet Saatanaa, vaan Jumalaa, Luojaansa. He arvelivat, että hän on kauhistavampi ja pelottavampi kuin Saatana, mutta Saatanaa he pitivät parempana kuin Jumalaa, sillä Saatanaa he eivät paenneet.”

4. Kaksi toisiaan vastaan taistelevaa ‘jumalanpalvelusseurakuntaa’

On tärkeää huomata, ettei Perkele kehota luopumaan jumalanpalveluksesta, vaan vain muuttamaan sen sisältöä. Maailmanajan mukaan mukautuminen ei siis tarkoita ‘jumalanpalveluksesta’ tai uskonnon harjoittamisesta luopumista. Pikemmin on kyse siirtymisestä Jumalan sanan, tahdon ja käskyjen säädöksistä toisenlaiseen ‘logiikkaan’. Ja kuten edellä jo todettiin, tämä tapahtui ‘hyvien’

asioiden kautta. Niiden kautta Jumalan rakkaus sekä elämä uskossa ja luottamuksessa vaihtuivat aivan toisenlaisiin näköaloihin. Näin syntyy luonnollinen uskonto omine jumalanpalvelusyhteisöineen. Sen historiaa ja kamppailua Jumalan sanallaan ja sakramenteillaan luomaa jumalanpalvelusyhteisöä vastaan Luther kuvaa: “Kun ihmiset tulevat jumalattomiksi - kun he eivät pelkää Jumalaa eivätkä luota häneen, vaan halveksivat hänen sanaansa ja palvelijoitaan - he harhautuvat oikeasta opista harhaoppisiin mielipiteisiin sekä opettavat, puolustavat ja kaunistelevat niitä. Lisäksi maailma pitää tällaisia syntejä mitä suurimpana hurskautena. Niiden harjoittajia ylistetään ainoiksi uskonnollisiksi, jumaliksi, vanhurskaiksi, kirkoksi ja Jumalan lapsiksi.”

III JUMALANPALVELUSSEURAKUNNAN HISTORIAA - SALOMON TEMPPELIN IHANUUS JA JUMALAN LUPAUKSET ...

Kahden kirkon, Kainin ja Aabelin kirkon välistä taistelua voi seurata läpi Vanhan testamentin. Otan itse kuitenkin vain yhden esimerkin: profeetta Jeremian. Voidaksemme ymmärtää hänen tuskansa ja ahdistuksensa oikein, meidän on ensin mentävä katsomaan Salomon temppelin vihkiäisiä. Siellä näemme, miten kaksi oikeaan jumalanpalvelukseen liittyvää puolta ovat kautta historian kulkeneet yhdessä.

1. Jumalan todellinen läsnäolo ja siitä nousevat suhteet ja vaikutukset jumalanpalvelusseurakunnan elämässä...

Jumalan läsnäolon (ontologinen) todellisuus ja hänen suhteessa elämiseen kutsuva (relaationaalinen) todellisuutensa kuuluvat molemmat oikeaan jumalanpalvelusseurakuntaan. Jumalan täytyy antaa itsensä, ylittää se välimatka, jonka takana kapinallinen Jumalaa pakeneva syntinen ihminen on. Me emme voi, emme osaa, emmekä luonnostamme halua tulla Jumalan luokse. Mehän näemme hyvän Jumalan lankeemuksen mustien lasien läpi luonnostamme perkeleellisenä vaatijana. Siksi Jumalan täytyy itse tulla meidän luoksemme, näyttää evankeliumissa todellinen rakastava sydämensä ja tulemisellaan antaa kaikki mikä elämään hänen yhteydessään tarvitaan. Kutsun tätä Jumalan läsnäoloa Raamatun sanassa, sakramenteissa ja seurakunnassa uskon yhteisönä jumalanpalvelusseurakunnan ontologiseksi puoleksi. Jumalan läsnäolo on ontologista, koska siinä on kysymys Jumalan todellisesta läsnäolosta,

eikä vain etäältä tapahtuvasta välillisestä tai satunnaisesta vaikutuksesta.

Edellisestä nousee ja siihen liittyy kiinteästi Jumalan kutsuva ja lähettävä suhteessa elämistä ja sitä erilaisissa vaikutuksissa ilmentävä (relaationaalinen) puoli. Näin minä olen teitä rakastanut ja teille itseni antanut, eläkää sen mukaisesti minun yhteydessäni ja kanssani ja toinen toistenne kanssa. Siihen minä teidät loin ja tarkoitin. Siitä te lankeemuksessa lähditte pois, mutta minä olen tehnyt rauhan ja sovittanut teidät itseni kanssa Pojassani, että voisitte hänessä (ontologia) elää tarkoittamaani elämää yhteydessäni sekä suhteissanne lähimmäisiinne ja luomakuntaan (relaatiot). Näin toteutuu teidän elämänne tarkoitus. Minun läsnäolossani ja armossani (ontologia) tällä tarkoituksella on mahdollisuus tulla julki kaikissa niissä ulottuvuuksissa ja väreissä (relaatiot ja vaikutukset), jotka minä teihin istutin luomisessa. Oikeassa jumalanpalvelussekunnassa eletään tämän Jumalan antaman elämän eri puolet todeksi kristillisessä uskossa ja rakkaudessa. Tämä elämä voi tapahtua ja tapahtuu vain Kristuksessa, hänen ruumiinsa todellisuudessa.

2) ... näkyvät myös Salomon temppelin vihkiäisissä...

Edellä kuvattuun todellisuuteen myös vanhan liiton pyhien elämä temppelin yhteydessä jo liittyi. Menemme nyt katsomaan Salomon temppelin vihkiäisiä. Huomaamme, että sielläkin Jumala antaa lupauksen todellisesta läsnäolostaan. Samalla hän armahtavan laupeuden kautta kehottaa oikeaan järjelliseen jumalanpalveluselämään elävinä uhreina hänen yhteydessään ja kanssaan. Hän myös varoittaa maailmanaikaan mukautumisen tuhoisuudesta ja uhkaa kurittaa tottelematonta kansaa kätkemällä itsensä. Miten hän kätkee itsensä? Siten, että hän antaa hävittää temppelin ja antaa näin toteutua sen, mitä maailmaan mukautuva syntisyytemme meitä kiusaa haluamaan. “Minä olen valinnut tämän paikan uhripaikakseni. Jos minä lähetän ruton kansaani, mutta minun kansani... palajavat pahoilta teiltänsä, niin minä kuulen taivaasta ja annan anteeksi heidän syntinsä ... minun korvani tarkkaavat rukouksia tässä paikassa. Ja nyt minä olen valinnut ja pyhittänyt tämän temppelin, että minun nimeni olisi siinä iäti; ja minun silmäni ja sydämeni tulevat aina olemaan siinä. Mutta jos te käännytte pois ja hylkääte minun käskyni ja säädökseni... ja palvelette muita jumalia ja kumarratte niitä, ...tämän temppelin, jonka minä olen nimelleni pyhittänyt, minä heitän pois kasvojeni edestä, ja minä teen sen sananparreksi ja pistopuheeksi kaikille kansoille.” (2. Aik.7:11-22)

Jumala ssanallaan ilmoittaa jälleen, miten ja missä oikea järjellinen juma-

lanpalvelus tapahtuu. Hän lupaa läsnäolonsa ja anteeksiantamuksensa (ontologia) ja ilmoittaa selvästi myös sen, että tämä Jumalan läsnäolo uskossa kutsuu eläviin suhteisiin (relaatiot) rakkaudessa. Usko täyttää ensimmäisen käskyn ja kutsuu meitä hänen Henkensä hedelmänä täyttämään myös kaikkia muita käskyjä rakkaudessa. Jumala lupaa vanhan liiton pyhille olla heidän Jumalansa, antaa itsensä ja armonsa. Samalla hän kehottaa armahtavan laupeuden kautta heitä elämään suhteessa häneen hänen sanansa mukaisessa oikeassa jumalanpalveluksessa, sen kaikissa ulottuvuuksissa. Tämän hän ilmoittaa sanallaan, koska rakastaa. Hän ei ole mykkä Jumala. Koska hän rakastaa, hän puhuu. Hän puhuu sydämensä rakkauden kyllyydestä ja kaikki, mitä hän sanoo, hänen uhkauksensakin, ovat tämän luokseen kutsuvan armahtavan rakkauden täyttämiä.

3. ... ja Jeremian tuskassa

Noin kolmensadan vuoden jakso temppelein vihkimisestä (960 ekr) sen tuhoon (586 ekr) ei ole mairittelevaa luettavaa. Profeetta Jeremian (626-586 ekr) tuska on siinä, että hänen tehtäväkseen tulee ilmoittaa näille vilpittömille israelilaisille se valhe, jossa he ovat eläneet ja tuon valheen seuraukset. Jumala itse antaa hävittää temppekinsä. Tuomio ei ollut siis varsinaisesti siinä, että Jumala toistuvasti julisti profeettojensa kautta tuomiota ja kutsua parannukseen, niin kuin usein luullaan. Kutsu parannukseen oli armahtavaa rakkautta. Varsinainen tuomio oli siinä, että Jumala lopetti 'tuomitsemisen' ja antoi hajottaa temppelein, läsnäolonsa paikan ja kätki kansaltaan kasvonsa. (2. Aik.36:15-19)

4. Israelin kansan synty ja sen hedelmät

Mistä Jeremia sitten suomii israelilaisia? Pääasiallinen synty on, kuten aina, ensimmäisen käskyn rikkominen eli uskottomuus Jumalalle. Jeremia puhuu kansan, pappien ja profeettojen uskottomuudesta Jumalaa kohtaan. Tämä uskottomuus näkyy käytännön elämässä hyvin erilaisina tottelemattomuuden osoituksina. Pappien ja profeettojen kohdalla tottelemattomuus on osittain erilaista kuin muun kansan kohdalla (Jer.11:1-8).

Epäuskon ja ylpeyden perisynnistä kumpuaa Jumalan tahdon vastainen elämä sen kaikissa eri ulottuvuuksissa. Piittaamattomuus Jumalan sanasta, hänen läsnäolostaan ja lupauksistaan näkyy myös niissä suhteissa, joissa ihminen elämäänsä elää, hyvin erilaisina vaikutuksina. Kansan uskottomuus

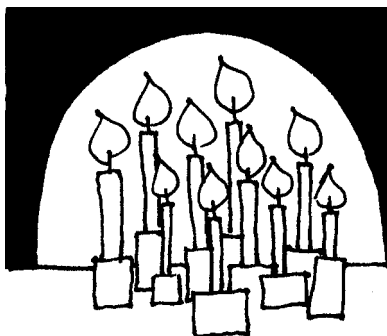
Jumalalle näkyy varsinkin suhteissa niihin, jotka ovat avuttomimmassa asemassa. Epäoikeudenmukaisuus ja korruptio rehottavat maassa - rakkaus on vaihdettu itsekkyyteen. (Jer.5:26-31) Ihmiset paatuvat. Kun ihminen paatuu, hän menettää kykynsä kuulla Jumalan puhetta. Lopputuloksena on, että huono puu tuottaa huonoa hedelmää, eikä se osaa edes hävetä sitä, pikemminkin päinvastoin. Ja kuinka se osaisikaan, kun papit ja profeetat ovat mukana kaikessa. He korvaavat Jumalan sanan viisauden omalla äänellään ja viisaudellaan. "Sillä kaikki, niin pienet kuin suuretkin, pyytävät väärää voittoa, kaikki, niin profeetat kuin papitkin, harjoittavat petosta. He parantavat minun kansani vammam kepeästi, sanoen: 'Rauha, rauha!' vaikka ei rauhaa ole." (Jer.6:13-14)

Kaikesta edellä kuvatusta kurjuudesta huolimatta, ehkä kipeimmin luopumus Jumalasta näkyy vääränä luottamuksena temppeliin. Tämä häkellyttävästi paljastaa synnin ongelman vaikeuden. Jopa temppeli, josta kaikki Jumalan ihanat lupaukset Jumalan läsnäolosta annettiin, saattaa vääntyä syntisten ihmisten toimesta synnin ja Jumalan 'kaukanapitämisen' välineeksi. "Älkää luottako valheen sanoihin, kun sanotaan: 'Tämä on Herran temppeli.' Te varastatte, tapatte, rikotte avion, vannotte väärin, poltatte uhreja Baalille ja seuraatte vieraita jumalia, joita te ette tunne. Ja te tulette ja astutte minun eteeni tähän huoneeseen, joka on otettu minun nimiini, ja sanotte: 'Me kyllä pelastumme' - tehdäksenne yhä kaikkia näitä kauhistuksia! Ryövärien luolaksiko te katsotte tämän huoneen, joka on otettu minun nimiini? Katso, sellaiseksi minäkin olen sen havainnut, sanoo Herra." (Jer.7:1-15)

IV JUMALANPALVELUSSEURAKUNNAN HISTORIAA - JEESUKSEN KIIVAUS JA TUSKA...

Tullessamme evankeliumien äärelle huomaamme, etteivät asiat olleet muuttuneet Israelin kansan pitkistä kantapäöopisto-kursseista huolimatta. Jeesus katselee elämää temppelissä ja alkaa punoa ruoskaa naruista. Kyse ei ole siis mistään hetkellisestä äkkipikaisuuden puuskasta, vaan harkitusta asiasta. Sen mitä Jeremia sanoo Jumalan sanansaattajana, sen Jeesus Jumalan Sanana sanoo ja myös toteuttaa käytännössä puhdistessaan temppelin.

"Jeesus meni ylös Jerusalemiin. Niin hän

tapasi pyhäkössä ne, jotka myivät härkiä ja lampaita ja kyyhkysiä, ja rahanvaihtajat istumassa. Ja hän teki nuorista ruoskan ja ajoi ulos pyhäköstä heidät kaikki lampaineen ja härkineen ja kaasi vaihtajain rahat maahan ja työnsi heidän pöytänsä kumoon. ‘Viekkä pois nämä täältä. Älkää tehkö minun Isäni huonetta markkinahuoneeksi.’ Silloin hänen opetuslapsensa muistivat, että on kirjoitettu: ‘Kiivaus sinun huoneesi puolesta kuluttaa minua’. Niin juutalaiset vastasivat ja sanoivat hänelle: ‘Minkä merkin sinä näytät meille, koska näitä teet?’ Jeesus vastasi ja sanoi heille: ‘Hajottakaa maahan tämä temppele, niin minä pystytän sen kolmessa päivässä’. Niin juutalaiset sanoivat: ‘Neljäkymmentä kuusi vuotta on tätä temppeleä rakennettu, ja sinäkö pystytät sen kolmessa päivässä?’ Mutta hän puhui ruumiinsa temppeleistä.” (Joh.2:12-22)

Jakson loppuosasta näemme Jeesuksen ennustuksen siitä, miten hän kuolemallaan ja ylösnousemuksellaan perustaa uuden ruumiinsa temppelein helluntaina. ‘Uutuus’ on siinä, että lupaukset täyttyvät ja siirrytään lupausajasta lupausajasta täyttymyksen aikaan: Kristuksen ruumiin todellisuuteen.

Ennen kuin tarkastelemme Uuden testamentin ilmoitusta oikeasta jumalanpalvelusyhteisöstä tarkemmin, kuvaan kiusauksia, joita nykyinen 2000-luvun maailmanaikamme tuo meidän eteemme. Millaisena näyttäytyy tähän maailman aikaan mukautuminen meidän kulttuurissamme?

V ‘JÄRJELLISEN’ JUMALANPALVELUKSEN KIUSAUS 2000-LUVULLA

‘Järjellisen’ jumalanpalveluksen kiusaus näyttäytyy modernismin jälkeisenä postmodernina aikana ennen muuta neljän toisiinsa liittyvän käsitteen kautta. Ne ovat palvelu-ideologia ja yritys, katsomo ja mielikuvayhteisö. Käsittelemme näitä neljää toisiinsa liittyvää kiusausta seuraavassa lyhyesti. Mutta ennen sitä jokunen sana modernin ajan kiusauksista taustaksi. Nekin ovat nimittäin vielä keskellämme.

1. ‘Järjellinen’ jumalanpalvelus valistuksen jälkeisenä aikana (1700-)

Valistuksen jälkeisenä aikana kirkkoa kiusattiin joko sopeutumaan ihmisjärjen ja tieteen vaatimuksiin ja ottamaan sitten itselleen se kolo, minkä ‘kaikkivaltias’ tiedeyhteisö sille kulloinkin hyväntahtoisuudessaan suostui antamaan. ‘Järjellistä’ jumalanpalvelusta oli palvella Jumalaa siinä määrin

ja sillä tavoin kuin tiedeyhteisön tai yleensä viisaiden modernien ihmisten mielestä oli järkevää. Käytännössä tämä tarkoitti kristinuskon pelkistämistä eettiseksi ohjelmaksi. Jumalan todellinen läsnäolo ja puhekyky, mahdollisuus ilmoittaa itsensä ymmärrettävällä tavalla, vaiettiin kuoliaaksi. Näin toimittiin, koska tieteelliset tai filosofiset seikat olivat tehneet kyseisistä opinkohdista aikaan sopimattomia ja siksi ihmisten mielestä epätarkoituksenmukaisia. Tiedeyhteisön vallitsevista virtauksista tuli kirkon suun eteen vaihtuva suodatin, joka poisti siitä ympäristöä mahdollisesti saastuttavat Jumalan sanan 'epäpuhtaudet'. Silti tämä sisäsiisti siviiliuskonnollisuus saattoi kyllä puhua etiikan ja edistyksen nimissä, koska siihen annettiin lupa. Uskonto ja sen harjoittaminen eivät loppuneet. Se vain muuttui 'järjellisemmäksi'.

Toisaalla tähän kiusaukseen ei haluttu suostua, vaan lähdettiin rohkeasti ja miehuullisesti taisteluun totuudesta. Tällä siivellä 'järjellisen' jumalanpalveluksen kiusaus näyttäytyi nimenomaan vastustajan peilikuvaksi ryhtymisenä. Sanottiin ja tehtiin se, mitä vastustajat, mutta vain päinvastaisena. Näin etiikkaan pelkistyvää 'järjellistä' jumalanpalvelusta vastustettaessa jäätiin kuitenkin valistuksen ja järjen loukkuun. Vastustaja, eikä Jumalan sana, määräsi epäsuorasti esityslistan ja johti kokouksia. Jumalan todellinen läsnäolo Raamatun sanassa ja sakramenteissa kutistui vain sanassa ja ennen muuta puheessa läsnäolemiseksi. Kristuksen läsnäolo ruumiissaan eli Jeesukseen kastettujen uskovien jumalanpalvelus- ja perheyhteisöissä pelkistyi helposti informaation ja luentojen kuuntelemiseksi. Tämä puute ei iskenyt modernissa tilanteessa vielä koko painollaan, sillä luontaiset yhteisöraakenteet ja vaihtoehtojen vähyys vähensivät puolittaisen todellisuuden ontumista. Tämän lähetysstrategian heikkous tuli julki vasta ajan muuttuessa ja siirryttäessä postmoderniin tilanteeseen.

Postmodernissa pettyneessä kulttuurissa lähes kukaan ei enää jaksaa olla kiinnostunut totuudesta, sen puolustamisesta tai vastustamisesta. Informaatiotulva ja vaihtoehtojen moneus ovat tylsytäneet informaatiokeskeisen lähetysstrategian mielekkyyttä ja osoittaneet tämän valistukseen sidoksissa olevan toimintatavan epäraamatullisuuden ja heikkouden. Moniarvoisessa 'valintamyymälä-maailmassamme' meidän tulee uudelleen löytää - ja rakentua - Kristuksen ruumiin ontologis-relaationaaliseksi todellisuudeksi kastettujen uskovien jumalanpalvelusyhteisönä. Siellä Kristus todellisesti läsnäolevana tuottaa armonvälineiden kautta hedelmänä todellista vuorovaikutusta ja keskinäistä välittämistä. Valistuksen perintönä syntyneiden tiedottajien ja sihteerien tilalle tarvitaan Kristuksen ruumiin elävä yhteisöllisyys ja sitä ruokkiva ja kaitseva raamatullinen paimenuus.

2. ‘Järjellinen’ jumalanpalvelus postmodernissa maailmassa

‘Järjellinen’ jumalanpalvelus näyttytyy postmodernissa maailmassa toisenlaisena kiusauksena kuin modernina aikana. Jotain vanhasta on edelleen jäljellä, mutta monin paikoin painopisteet ovat vaihtuneet. Koska maailmanaika on muuttunut ja muuttumassa liukuen, myös kirkon kohtaamat kiusaukset muuttuvat.

Nyt kiusaukset tulevat ennen muuta palveluja tarjoavan yrityksen kiusauksessa. Meitä kiusataan muuttamaan ja uudistamaan kirkon julkisuuskuva kirkon itsensä sijasta. Ja kuka meitä tähän vaatii, usko ja Jumalako? Ei, vaan tällaista uudistusta vaativat uskottavuus ja yleinen mielipide. Siksi meidän on syytä muistaa ja seurata Herramme toimintaa uskottavuuden Perkeleen kiusatessa häntä erämaassa. Kiusausten ydinhän oli nimenomaan siinä, että Perkele rohkaisi Jeesusta täyttämään kansan odotukset ryhtymällä hyvinvoinnin tuojaksi (kivistä leipää), poliittiseksi maailmanhallitsijaksi ja Israelin suuruuden palauttajaksi (kaikki maailma valtaasi) ja kansan haluamien ihmeiden tekijäksi (hyppää temppelin katolta ja laskeudu ehjänä, saat kannattajia heti). Jeesus ei kuitenkaan ollut tullut tähän maailmaan täyttämään ihmisten tai yleisen mielipiteen tahtoa, vaan Isänsä tahdon ja siksi hän ei suostunut kiusauksiin, vaan pitäytyi Isänsä sanassa. Mikäli me haluamme pysyä Kristuksessa, meidän tulee armon avulla tehdä samoin niissä haasteissa ja kiusauksissa, joita kohtaamme.

Näyttää siltä, että kirkko jumalanpalvelusyhteisönä ei täällä lännessä kaadu vainoihin tai vapauden rajoituksiin. Se murenee sisältä käsin vapauden ja mahdollisuuksien lisääntyessä. Aikamme ajattelee, että kysymys totuudesta on menetetty. Tilanteemme näyttytyy helposti samanlaisena kuin miehellä, joka hukkasi avaimet pimeässä, mutta etsi niitä valoisasta paikasta, koska se oli ainoa paikka, missä etsintää hänen mielestään oli mahdollista suorittaa. Toivottomuus ja siitä nouseva käytännöllisyys valtaavat alaa. Maailma on muuttunut monimutkaiseksi ja hirvittävän paljon mahdollisuuksia sisältäväksi paikaksi, jossa asiat ja ihmiset verkostoituvat. Ajatellaan, että kenelläkään ei ole koko totuutta, mutta jokaisella voi olla jonkinlainen tiedon jyvänen. Aurinko on menetetty, mutta jokaisella on sisäinen solariuminsa, se joka tuo lämpöä ja

valoa, mutta ei ole aurinko. Tyytykäämme siis siihen, mikä näyttää mahdolliselta, meitä kiusataan ajattelemaan. On turha taistella tuulimyllyjä vastaan. Kristinusko perinteisessä absoluuttisessa muodossaan tuntuu liian raskaalta ja vaikealta kiireiselle nykyihmiselle. Kun he eivät halua Abrahamin, Iisakin ja Jaakobin Jumalaa - antakaamme heille siis oikeus omaan jumalaansa. Löysätään raameja ja kravattia/lipereitä. Avaudutaan kysymään ajan mahdollisuuksia. Mahdottomuuksia ei pidä tuputtaa, vaan käännetään asia myönteiseksi. Kysytään ihmisiltä, mitä he haluavat? Palvelemaanhan Jeesus meidät lähetti? Eikö meidän siis pitäisi olla lähimmäisillemme Kristus ja antaa kullekin heistä sitä, mitä he haluavat? Näin palvelu-ideologian kiusaus rantautuu 'raamatullisesti' kirkkoon - ja kansankirkko muuttuu, koska sen täytyy vastata veronmaksajien huutoihin tai kannattajien vaatimuksiin.

Mitä tämä tarkoittaa jumalanpalvelusyhteisön kannalta? Postmoderni aika viimeistään on osoittanut, ettei valistukseen pohjautuva maallistumisteesi ole täysin pitänyt paikkaansa. Maallistuminen ei ole ensisijaisesti merkinnyt uskonnosta luopumista, kuten arveltiin aikoinaan, vaan se on nimenomaan merkinnyt uskonnon muuttumista. Elämme uskonnon aikaa, mutta aika on nimenomaan epäselvän ja sekoittuvan uskonnollisuuden aikaa. Aika on käytännöllisen ja joustavan uskonnollisuuden aikaa, jossa hyvinkin erilaiset uskonnolliset ja opilliset traditiot otetaan selviytymistäistelun osiksi. Kaikkea sitä voi käyttää, mikä tuntuu käyttökelpoiselta. Mediatutkijat ovat kiinnittäneet huomiota myös siihen, että samalla kun uskonto

moniarvoistuu, media uskonnollistuu. Lähentymistä tapahtuu siis kummastakin suunnasta, mikä toisaalta hämmentää ja toisaalta luo hyvänolontunnetta kapituleissa ja kirkkoherranvirastoissa. Tämä näennäinen rauhan tilanne on kuitenkin aivan yhtä petollinen kuin Jeremian aikoina konsanaan.

Jumalanpalvelusyhteisöt ovat nimittäin muuttumassa ja muuttuneet tyhjeneviksi katsomoiksi. Samalla erilaisten ihmisten ja sidosryhmien tarpeet ovat syrjäyttäneet Jumalan sanan. Jumalanpalvelus muuttuu ihmisten toiminnallisuuden tarpeiden täyttämisen paikaksi, jossa kukaan ei enää tiedä varmasti, mikä oikein olikaan maallikon ja mikä paimenen tai juontajan

rooli. Mutta toisaalta se ei ole niin välttämätöntäkään, sillä käytännöllisiä asioitahan nämä tällaiset ovat. Varsinkin nyt kun Jumala on menettänyt puhekykynsä ja viety sakastiin lepäämään. Jumalan puhe ja läsnäolo kavennetaan elämyksiin, joita pyritään sitten parhain mahdollisin keinoin tuottamaan. Kristillisen jumalanpalveluksen ja Hartwall Areenan ero kapenee. Ja mikä siinä on vikana, jos kerran ihmiset ovat tyytyväisiä? Ihmiset saavat haluamansa uskonnolliset palvelut ja pastorit palkkansa. Eikö asia ole silloin suurin piirtein kunnossa. Yrityksemme talous ja julkisuuskuva on positiivinen ja vakaa. Kuluttajat ovat tyytyväisiä. Mitä vielä voisi toivoa?

Missä on yhteisö? Se on rekisterissä. Se on tilastoissa ja vuosikatsauksissa hienosti tallessa ja nipussa. Siellä se säilyy helposti ja hyvässä järjestyksessä. Sieltä se voidaan sitten tarpeen vaatiessa ottaa mediapäivinä esille reportterien katseltavaksi. Näin mielikuvayhteisö nimeltä kirkko jatkaa elämäänsä ja vaikutustaan suomalaisessa yhteiskunnassa. Mutta onhan meillä vielä ihmisiä? Niin on, mutta katsomot harvenevat jo. Ja ne ovat nimenomaan katsomot, jotka harvenevat. Missä on hyvän paimenen mieli nyt? “Ja nähdesään kansanjoukot hänen tuli heitä sääli, kun he olivat nääntyneet ja hyljätty niinkuin lampaat, joilla ei ole paimenta. Silloin hän sanoi opetuslapsillensa: ‘Eloa on paljon, mutta työmiehiä vähän. Rukoilkaa siis elon Herraa, että hän lähettäisi työmiehiä elonkorjuuseensa.’” (Matt.9:36-38)

Katsomon täyttäminen on helpompaa kuin lammastarhan täyttäminen kadonneilla lampailla. Paimen joutuu itse kantamaan eksyneen ja hätääntyneen lampaan kotiin, ja se on raskasta. Siksi on helpompaa antaa heidän kävellä itse. Asiakkaasta huolehtiminen keikalla on helpompaa kuin lampaiden paimentaminen. Siksi meitä kiusataan kovasti ummistamaan silmämme ja suostumaan siihen valheeseen, että katsomon täyttäminen riittää. Katsomon täyttäminen katsojilla kun tuntuu vielä mahdolliselta - mutta ihmiset - ne ovat hankalia. Siksi luento, keikka tai toimitus on kivempi kuin yhteisö. Ja niin ajatus katsomosta alkaa tuntua meistä kohtuulliselta. Ja kun ihmisetkin ovat tyytyväisiä meidän tarjoamiimme palveluihin - niin mikä ettei?

Näin yksilökeskeinen ja itsekeskeinen kulttuurimme kiusaa meitä tekemään kirkosta uskonnollisten elämysten ja palveluiden huoltoaseman. Me kun uimme tässä ajassa kaulaamme myöten, meidän on vaikea edes huomata asiaintilaa kiusaukseksi. Mahdollisuushan se on, sanoo optimisti. Niin kai, mutta mikä on hinta - kysyy realisti. Katsomo näyttää ulkopuoliselle samalta kuin yhteisökin. Ei reporteri näe mitään merkittävää eroa ‘katsomojumalan-

palveluksen' ja todellisen jumalanpalvelusyhteisön välillä. Voi olla ja usein onkin niin, että katsomo näyttää vaikuttavammalta, uskottavammalta ja järkevämmältä. Ja kun näihin kiusauksiin lähdetään mukaan, galluppien valta kasvaa. Kirkko muuttuu entistä enemmän mielikuvayhteisöksi. Silloin ei ensisijaisesti enää ollakaan huolissaan ihmisistä, vaan siitä millainen vaikutelma pystytään luomaan. Kuinka uskottavalta toimintamme näyttää yleisen mielipiteen, median ja veronmaksajien silmissä? Mielikuvayhteisöön tyytyminen helpottaa myös siinä, että silloin katsomoita ei enää tarvitsekaan saada täyteen kaikkialla. Täytyy vain osata viedä oikeita mielikuvia mediaan niistä katsomoista, joissa vielä joku istuu. Jos tätä ei aina voida tehdä, voidaan huolehtia siitä, että kuva tuomiokirkon portaita laskevista lapsista välittyy median kaikkiiin tuutteihin. Tai mikä on sen somempaa kuin kuva piispoista laskemassa kanootilla koskea? Se koskettaa enemmän kuin kuiva käninä vanhurskauttamisopista, josta kukaan ei ymmärrä enää mitään. Kansankirkko takertuu kansaan, kuin hukkuva oljenkorteen. Osat vaihtuvat ratkaisevasti. Mutta onko tässä mitään pahaa? Jos mennään lähelle ihmistä ja jos ihmiset ovat tyytyväisiä, niin miksi valittaa? Heidän kuvansa kirkosta muuttuu koko ajan myönteisemmäksi. Eikö tämä ole palvelus Jumalallekin?

VI JÄRJELLINEN JUMALANPALVELUS KRISTUKSEN RUUMIIN OSALLISUUDESSA JUMALANPALVELUSSEURAKUNNASSA

Paavaliin tarkoittama (Room.12) järjellinen jumalanpalvelus ei ole katsomo, johon tullaan kokemaan uskonnollisia elämyksiä silloin kun halutaan, vaikka sinne onkin kaikilla vapaa pääsy. Se ei ole uskonnollisten palvelujen huoltoasema, joka on verovaroin ylläpidettävä lähes 'kunnan' kaltainen todellisuus. Se ei ole mielikuvayhteisö, jonka ensisijainen tehtävä on turvata asemansa ihmisten ja yhteiskunnan silmissä. Jumalanpalvelusyhteisön tehtävä ei ole vaikuttaa uskottavalta, vaan uskoa Jumalaan ja rakastaa ihmisiä. Se ei ole inhimillinen yritys, ihmisten kerho tai keksintö. Se ei ole ensisijaisesti tunnelmointia tai kivaa oloa, vaikka siihen saattaa liittyä erilaisia tunteita ja tunnelmia. Se ei ole ensisijaisesti toiminnallisuutta tai ihmisten toiminnallisiin tarpeisiin vastaamista, vaikka siinä toimitaankin ja vastataan ihmisten todellisiin tarpeisiin. Jumalanpalvelusseurakunta ei ole meille ihmisille mahdollinen haaste. Ihmisille se on mahdoton haaste, eikä siihen siksi pitäisi missään nimessä ryhtyä vastaamaan inhimillisten laskel-

mien tai viisauksien pohjalta. Jumalanpalvelusseurakunta ei ole demokrati-
an ja solidaarisuuden perustukselle rakennettu kyhäelmä, jonka kulmakivi-
nä ovat yleinen mielipide ja gallupit.

Mikä jumalanpalvelusseurakunta sitten on? Ja miksi se on ihmisille mah-
doton haaste? Siksi, että jumalanpalvelusyhteisö on Kristuksen kokoinen haaste.
Siksi Jumala ei ole koskaan kuvitellutkaan, että me itse selviäisimme siitä.

1. Jumalanpalvelusseurakunta on Kristuksen ruumis

Jeesus kehottaa meitä rukoilemaan Herraa, jolle sato kuuluu, että tämä lähettäisi työmiehiä elonkorjuuseensa. Älkää perustako komiteaa. Älkää soittako mainostoimistoon tai tutulle lehtimiehelle. Älkää tehkö mitään täl-
laista, vaan rukoilkaa, että hän kokoaisi kansansa kaikista maan ääristä, että hän kokoaisi kansansa omaan ruumiinsa todellisuuteen täällä Suomessa. Tämän syvän tyhjyyden ja itsetyytyväisyyden keskellä Jeesus on ainoa toivomme. Seurakunta on hänen ruumiinsa. Hän on sen pää, sen luoja ja ylläpitäjä. Siksi meidän täytyy kuunnella häntä ja rukoilla häntä. Mutta miten häntä voi kuunnella? Hän tuli meidän keskellemme itse ja puhui meille. Jo sitä ennen ja sen jälkeen hän on puhunut meille ja puhuu meille profeetto-
jensa ja apostoliensa kautta. Hän on ilmoittanut ja ilmoittaa meille itsensä sanassaan eli Raamatussa. Ei hän ole mykkä Jumala. Hän rakastaa meitä, eikä siksi vaikene. Mitä hän sitten sanoo meille?

Hän ilmoittaa meille, että jumalanpalvelusseurakunta on hänen ruumiin-
sa, jonka pää hän itse on. Pää on se, joka ohjaa, käskee ja päättää asioista. Hänen ruumiinsa, joka on osallisuus ja yhteys häneen, tottelee ja seuraa hänen sanaansa ja tahtoaan. Ruumis ojentautuu sen mukaan, mitä pää päät-
tää ja sanoo. Meidän ainoa mahdollisuutemme on tässä. Meitä kutsutaan sanan ja sakramenttien kautta osallistumaan Jumalan pelastavaan toimin-
taan historiassa. Siinä on meidän ainoa järjellinen jumalanpalveluksemme. Me voimme olla mukana Jumalan työssä tai jäädä sen ulkopuolelle. Niin kuin Luther selittää: “Tulkoon Sinun valtakuntasi. Mitä se on? Vastaus: Jumalan valtakunta tulee kyllä itsestäänkin, ilman meidän rukoustamme, mutta me pyydämme tässä rukouksessa, että se tulisi meidänkin luoksemme.”

Kyse ei siis ole meidän puuhastelustamme tai johonkin inhimilliseen ker-
hoon liittymisestä, vaikka voi se siltäkin joskus näyttää ja tuntuakin. Jeesus ilmoittaa seurakunnan olevan hänen ruumiinsa. Mitä se tarkoittaa? Se tarkoittaa sitä, että inkarnoituneen Jeesus Kristus Nasaretilaisen ja hänen seurakun-

tansa toiminnan välillä on saumaton yhteys ja jatkumo. Hän ei ole poissa, vaan läsnä seurakunnassaan. Hän itse puhuu ja vaikuttaa sanansa ja sakramenttien kautta siinä uskon yhteisössä, joka on hänen ruumiinsa.

Tämä läsnäolo ei kuitenkaan ole automaatio tai väistämättömästi rikkoutumaton todellisuus. Vaikka me emme voi luoda tai synnyttää seurakuntaa, me voimme turmella sen. Paavali varoittaa seurakuntalaisia ja seurakunnan kaitsijoita: “Ettekö tiedä, että te olette Jumalan temppeli ja että Jumalan Henki asuu teissä? Jos joku turmelee Jumalan temppelin, on Jumala turmeleva hänet; sillä Jumalan temppeli on pyhä, ja sellaisia te olette.” (1.Kor 3:16-17)

Salomon temppelin vihkimisen yhteydessä Jumala lupasi läsnäolonsa ja kutsui elämään sen mukaisissa suhteissa tahtonsa mukaista elämää kanssaan. Sama pätee Kristuksen ruumiiseen eli hänen rakentamaansa temppeliin. Vanhan liiton kansaa varoitettiin avoimesti temppelin tuhoamisesta tai turmelemisesta sen väärinkäytöllä - samoin varoitetaan myös meitä. Temppeli voi lakata olemasta Jumalan temppeli, vastaavasti myös jonkin alueen kristillinen kirkko voi lakata olemasta Kristuksen kirkko. Kristus voi tulla ja työntää jonkun seurakunnan lampunjalan pois paikaltaan. Näin on käynyt esimerkiksi nykyisen Turkin alueella, jonne kristinusko alkuaikoinaan levisi ja jossa se kukoisti. Näin voi käydä myös Suomessa.

Osallistuakseen Kristuksen ruumiiseen jumalanpalvelusseurakunnan täytyy säilyttää yhteytensä Raamatussa ilmoitettuun historialliseen Kristukseen, pelastajaansa. Siksi jumalanpalvelusseurakunnan täytyy erityisellä herkkyydellä katsella Kristuksen sanoja ja tekoja Raamatussa. Tämä on tärkeää myös siksi, että historiallisen Kristuksen persoona, elämä ja työ jäsentää kristillisen seurakunnan elämän eri alueet, jäsenet ja tehtävät sekä oikeille paikoilleen että oikeisiin suhteisiin toisiinsa nähden. Siksi seurakunnan tulee ojentautua Kristuksen olemuksen mukaisesti omassa elämässään. “Sillä hänessä luotiin kaikki, mikä taivaissa ja mikä maan päällä on ja hänessä pysyy kaikki voimassa. Ja hän on ruumiin, se on: seurakunnan, pää; hän, joka on alku, esikoinen kuolleista nousseitten joukossa, että hän olisi kaikessa ensimmäinen. Sillä Jumala näki hyväksi, että kaikki täyteys hänessä asuisi.” “...että heidän sydämensä, yhteenliittyneinä rakkaudessa, saisivat kehoitusta omistamaan täyden ymmärtämyksen koko rikkauden ja pääsisivät tuntemaan Jumalan salaisuuden, Kristuksen, jossa kaikki viisauden ja tiedon aarteet ovat kätkeytyinä...” (Kol.1:16-19; 2:2-3; Kol.2:6-10)

Jeesus Kristus on ollut luomassa ihmistä. Hän tietää millaista ihmisen ja

seurakunnan elämän tulee olla. Sen suurempaa viisautta seurakunta ei voi löytää kuin mikä Kristuksen viisaus on. Siksi meitä kehoitetaan myös vaeltamaan hänessä ja hänen viisauudessaan. Aivan yhtä suurella vakavuudella tulee suhtautua myös hänen apostoliensa ja profeettojensa opetukseen Raamatussa. Myös se on Jumalan sanaa meille. Vaikka mikään jumalanpalvelusseurakunta ei täällä maanpäällä ole itsessään täydellinen, se ei saa siihen vedoten myöskään alkaa elää tietoisessa ristiriidassa Kristuksen ja apostolien säädösten kanssa. Jos se kuitenkin tekee näin, se joutuu oman viisautensa varaan ja siten kuoleman tielle. Tuolla tiellä kaikenlainen päättömyys (ilman päätä oleminen) on normaalia - jopa järkevää. Silloin ei ole myöskään ihme, jos seurakunnan elämä alkaa näyttäytyä sellaisena, jossa ei ole enää päätä eikä häntää.

Siksi oikean jumalanpalvelusseurakunnan täytyy opettaa pitämään kaikki, mitä Kristus käski apostolien pitää. Jumalanpalvelusseurakunta on Jumalan Sanan ja siitä nousevan tunnustuksen varaan rakennettu. Sen täytyy olla: “apostolien ja profeettojen perustukselle rakennettu, kulmakivenä itse Kristus Jeesus, jossa koko rakennus liittyy yhteen ja kasvaa pyhäksi temppeleksi Herrassa.” (Ef 2:20-21) “Mutta nyt Jumala on asettanut jäsenet, itsekunkin niistä, ruumiiseen, niinkuin hän on tahtonut.” (1 Kor.12:18)

Kristuksen ruumiissa on kuunneltava Jumalan tahtoa, eikä ajan ääntä, myös kysymyksessä kirkon virasta. On kysyttävä Jumalan mielipidettä, eikä yleistä mielipidettä. Kun Kristus on apostolinsa välityksellä käskenyt ja säätänyt paimenen viran vain miesten hoidettavaksi (1. Kor.14: 34-38, 1 Tim 2:12), tulee jumalanpalvelusseurakunnan mukautua tässäkin Herransa tahtoon, eikä nykyiseen maailman aikaan. Seurakunta ei saa lähteä oman järkensä varassa muuttamaan ja virtaviivaistamaan Kristuksen asetuksia ja sääntämyksiä. Tämä on vaikeaa, mutta tärkeää, mikäli haluamme apostolista kristinuskoa tunnustaa ja apostolien ja profeettojen perustukselle rakennettuun Kristus-temppeleihin kuulua.

2. Jumalanpalvelusseurakunta on osallisuus Kristuksen ruumiiseen ehtoollisessa

“Sillä me olemme kaikki yhdessä Hengessä kastetut yhdeksi ruumiiksi, olimmepa juutalaisia tai kreikkalaisia, orjia tai vapaita, ja kaikki olemme saaneet juoda samaa Henkeä.” (1.Kor 12:13) Kaste liittää meidät Kristukseen ja hänen ruumiinsa yhteyteen. Tätä yhteyttä meidät kutsutaan elämään

todeksi seurakunnan yhteydessä. Aivan erityisen ilmauksensa se saa ehtoollisyhteydessä. Siinä uskossa ja anteeksiantamuksessa tapahtuva päivittäinen paluu kasteessa solmittuun liittoon saa äärimmäisen konkreettisen ilmauksen. “Siunauksen malja, jonka me siunaamme, eikö se ole osallisuus Kristuksen vereen? Se leipä, jonka murramme, eikö se ole osallisuus Kristuksen ruumiiseen? Koska leipä on yksi, niin me monet olemme yksi ruumis; sillä me olemme kaikki tuosta yhdestä leivästä osalliset.” (1.Kor 10:16-17)

Paavalin mukaan osallisuus Kristuksen ruumiiseen ja vereen tekee meistä myös toinen toisistamme osallisia. Kristittyjen yhteys ei ole siis ensisijaisesti jotain ihmistekoista - se ei ilman muuta synny sen paremmin tunnelmoinnilla kuin ihmisten päätöksillä tai kirkkojen sopimuksillakaan. Osallisuus Kristukseen tekee meistä toinen toisistamme osallisia, mutta osallisuus toinen toisiimme ei tee välttämättä meistä osallisia Kristuksesta. Osallisuus Kristuksen ruumiiseen ja vereen messussa on tämän Jumala-lähtöisen raamatullisen uskon todeksi elämistä käytännössä. Jälleen meillä on vain Kristuksen ja hänen apostoliensa lupauksen sana asian perusteluna. “Ellette syö Ihmisen Pojan lihaa ja juo hänen vertansa, ei teillä ole elämää itsessänne. Joka syö minun lihani ja juo minun vereni, sillä on iankaikkinen elämä, ja minä herätän hänet viimeisenä päivänä. Sillä minun lihani on totinen ruoka, ja minun vereni on totinen juoma. Joka syö minun lihani ja juo minun vereni, se pysyy minussa, ja minä hänessä.” (Joh.6:53-58)

Miten nyt Kristus olisi läsnä tuossa mitättömässä aterian tyngässä? Miten se noin ihmeellisiä asioita voisi vaikuttaa? Mutta näistä ‘järjellisistä’ vasta-vaätteistä huolimatta Kristuksen omat kuulevat hänen äänensä ja seuraavat sitä.

3. Jumalanpalvelusseurakunta on osallisuus Kristuksen ruumiiseen hengellisenä yhteisönä, joka koostuu konkreettisista ihmisistä.

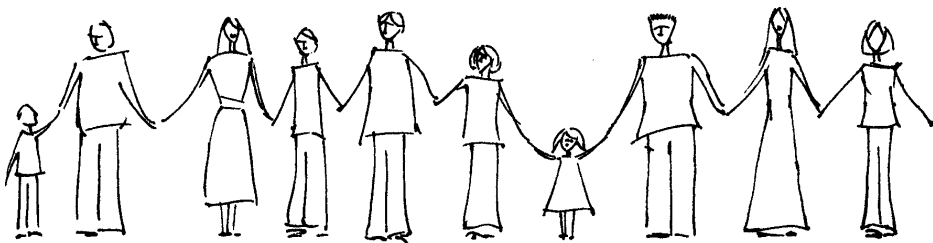
Ehtoollista viettävä jumalanpalvelusseurakunta on osallinen Kristuksen Sanasta ja sakramentista, mutta siitä tulee näin ollen väistämättä myös hengellinen yhteisö, johon kuuluvista tulee toinen toistensa jäseniä. “Koska leipä on yksi, niin me monet olemme yksi ruumis; sillä me olemme kaikki tuosta yhdestä leivästä osalliset.” (1.Kor.10:17)

Tämä näköala on hyvin hukattu ja hämärtynyt meidän yksilökeskeisessä

ajassamme. Jos Kristuksen läsnäolon todellisuus ehtoollisessa avautuu meille vaikeasti, myös siitä juontuva Kristus-ruumiin yhteisöllinen elämä on vaikea pala nieltäväksi. Se on yhtä uhanalainen kuin lumiukko toukokuussa. Me länsi-ihmiset olemme suuressa määrin hurmaantuneet hyvinvoinnista ja yksilön oikeuksista. Velvollisuudet, joita meillä Jumalan sanan mukaan on toinen toisiamme kohtaan puolisoina, seurakunnan jäseninä ja lähimmäisinä eivät useinkaan hahmotu meille. Siksi suuri osa hengellisestä opetuksesta muuttuu laihaksi teoreettiseksi toivotteluksi tai mieltyy väärin heti alusta alkaen. Valistuksen ohjelmaan kuului teorian ja käytännön toisistaan erottaminen ja tähän asiaan me olemme suuressa määrin mukautuneet. Tämä on edesauttanut jumalanpalvelusyhteisöjen ja seurakuntien muuttumista katso-moiksi, seurakunnan irvikuviksi. Ihmiset eivät tunne toisiaan. Suhteet puut-tuvat tai ovat nimellisiä. Siksi Paavalin puhe korinttilaisille on käsittämätöntä puhetta meille nykyindiviideille.

“Jumala on liittänyt ruumiin yhteen niin, että antoi halvempiarvoiselle suuremman kunnian, ettei ruumiissa olisi eripuraisuutta, vaan että jäsenet pitäisivät yhtäläistä huolta toinen toisestaan. Ja jos yksi jäsen kärsii, niin kaikki jäsenet kärsivät sen kanssa; tai jos jollekulle jäsenelle annetaan kunnia, niin kaikki jäsenet iloitsevat sen kanssa.” (1.Kor.12: 24-26)

Usein tuntuu siltä, että meidän seurakunnissamme ihmiset saavat kärsiä ja kuolla ilman, että kukaan huomaa mitään. Vastaavasti kristittyjen yhteys on helposti konkreettisimmillaan kateuden yhteytenä, joka toteutuu lehtien ve-rokalenterien välityksellä. Puhe huolenpitämisestä, yhdessä kärsimisestä ja iloitsemisesta edellyttää suhteita. Ilman niitä puhe jää merkityksettömäksi uskonnolliseksi hölinäksi. Kokemukseni mukaan tämä on tilanne monin paikoin suomalaisessa kirkollisessa todellisuudessa. Täydellisyyttähän täs-säkään kohdassa ei tietenkään koskaan tavoiteta (ennen taivasta), mutta siitä huolimatta tämä asia on masentavan huonossa jamassa.

Raamatun tarkoittama lähimmäissuhteissa tapahtuva (relaationaalinen) huolenpito voi nousta vain Kristuksen todellisen läsnäolon (ontologia) ja konkreettisen rakkauden pohjalta. Kristus-ruumiin rakastava yhteisöllinen elämä voi nousta vain Hengen hedelmänä, jonka Kristus itse vaikuttaa ruumiissaan evankeliumin ja armonvälineiden kautta. Tämä on tärkeä sana. Mutta aivan yhtä tärkeä on sana, että edellä kuvatulta pohjalta voimme Jumalan armahtavan laupeuden kautta kehottaa toisiamme: Antakaa itsenne eläviksi, pyhiksi, Jumalalle otollisiksi uhreiksi Kristuksen ruumiin osallisuudessa. Meidän tulee kehottaa toisiamme ja itseämme tutkimaan olemmeko mukautuneet länsimaiseen individualismiin Jumalan sanan mukaan ojentautumisen sijasta. Olemmeko vaihtaneet järjellisen jumalanpalveluksen ‘järkevään’?

Kristuksen ruumis riutuu meidän itsekeskeisyytemme ja mukavuudenhalmamme tähden. Tässä kohden kaikilla kristityillä on varmasti syytä itsetutkisteluun ja parannukseen. Aivan erityinen vastuu lankeaa meille paimenille. “Voi Israelin paimenia, jotka ovat itseänsä kainneet! Eikö paimenten ole kaittävä lampaista? Te olette syöneet rasvat, pukeneet päällenne villat, teurastaneet lihavat; mutta ette ole kainneet laumaa, ette ole vahvistaneet heikkoja, ette ole parantaneet sairaita, sitoneet haavoittuneita, tuoneet takaisin eksyneitä, etsineet kadonneita, vaan te olette vallinneet niitä tylysti ja väkivaltaisesti.” (Hes.34:2-6)

Herra, joka sanoi tämän Sanan profeetta Hesekielin kautta, tuli itse keskellemme Jeesuksessa Hesekielin lupauksen mukaan. “Katso, minä itse etsin lampaani ja pidän niistä huolen.” (Hes.34:9-11; Hes.37:24-28) Jeesus sanoo: “Minä olen se hyvä paimen. Hyvä paimen antaa henkensä lammasten edestä.” (Joh.10:11-16)

Kristuksessa me pakanatkin olemme päässeet osallisiksi Jumalan kansan jäsenyydestä.

Hän tuli ja etsi itse lampaansa. Hän tuli ja antoi henkensä lammastensa edestä. Nytkin hän etsii meitä osallisuuteensa ja lähettääkseen meidät. Sillä hän katsoo tänäänkin ihmisiä Suomessa ja tietää, että he ovat niin kuin lampaat ilman paimenta. Tähän tehtävään tarvitaan kuitenkin paimenten lisäksi elävä uskonyhteisö, Jumalan perheväki, joka voi ottaa vastaan ja hoi-vaansa näitä Kristuksen pelastamia lampaista. Luukkaan evankeliumin 15. luvun vertaukset päättyvät aina yhteisön juhliin: Tulkaa ja iloitkaa kanssani, sillä minä löysin lampaani, rahani, poikani, joka oli kadonnut. Niin alkavat juhlat. Suomalaisessa todellisuudessa kuva ontuu jo siinä, että etsintä on vähän samanlaista kuin piilosta leikittäessä. Etsijät tyytyvät siihen, että kadonnut ha-

vaitaan ja rekisteröidään huutamalla: löydetty! Vaiva, joka hätääntyneen lampaan kotiin kantamisessa jouduttaisiin näkemään, jää helposti näkemättä. Eikä tilannetta helpota se, että monin paikoin ei ole käytännössä olemassa kotia, jonne lampaan voisi kantaa. Ei ole jumalanpalvelusyhteisöä, jossa juhlaa voitaisiin viettää ja jossa ihmiset olisivat kiinnostuneita ottamaan vastaan uutta perheenjäsentä. Monin paikoin löytyy enää vain järkevää jumalanpalvelusta. Kadonneen vieminen sinne olisi hänen eksyttämistään uudelleen.

Huolta pitävän ja kadonneita juhliivan perheyhteisön puute on kaiken kristillisen työn pullonkaula. Evankelioimistyö postmodernissa maailmassa ei voi onnistua ilman perheyhteisöä. Olemme palaamassa alkukristilliseen tilanteeseen, jossa kadonneilla on yhä vähemmän kristillistä taustaa ja terveitä turvallisia ihmissuhteita. Siksi kokonaisvaltainen ihmisen todestaottaminen on välttämätöntä. Lyhyen keikkakontaktin ajat ovat ohi - toivottavasti. Tähän haasteeseen ei voi vastata ilman seurakuntaa perheyhteisönä huolta-pitävine raamatullisine paimenineen. Paavalin jäähyväissanat kokoavat käsittelemämme teeman. "Minä en ole vetäytynyt pois julistamasta teille kaikkea Jumalan tahtoa. Ottakaa siis itsestänne vaari ja kaikesta laumasta, johon Pyhä Henki on teidät pannut kaitsijoiksi, paimentamaan Herran seurakuntaa, jonka hän omalla verellensä on itselleen ansainnut. Minä tiedän, että minun lähtöni jälkeen teidän keskuuteenne tulee julmia susia, jotka eivät laumaa säästä, ja teidän omasta joukostanne nousee miehiä, jotka väärää puhetta puhuvat, vetääkseen opetuslapset mukaansa. Valvokaa sentähden ja muistakaa, että minä olen kolme vuotta lakkaamatta yöttä ja päivää kyynelin neuvonut teitä itseksikin." (Apt.20:26-32)

4. Jumalanpalvelusseurakunta erilaisissa arjen kutsumuksissaan

Tämä kohta ei ole vähäpätöisin, vaikka onkin viimeisenä esillä. Se on kolmen edellisen kohdan jälkeen, koska voima arjen jumalanpalvelukseen mitä erilaisimmissa kutsumuksissa voi nousta ja on tarkoitettu nousemaan edellä kuvatusta seurakunnallisesta todellisuudesta.

Kristillinen kirkko ei voi siksi unohtaa edellisiä ja keskittyä vain tähän. Nämä eri puolet eivät ole toisiaan vastaan vaan toisiaan varten. Toinen ilman toista on liian vähän. Siksi edellä kuvattu seurakunnallinen ja sakramentaalinen elämä juuri mahdollistaa ja kutsuu - tai pikemminkin lähettää - meidät arjen jumalanpalvelukseen. Myös arjen jumalanpalvelusta koskee Jeesuksen lupaus: Minä olen teidän kanssanne joka päivä - siis myös arkipäivinä - maailman loppuun saakka.

“Jumalanpalvelusseurakunta ei ole muodissa oleviin kirkollisiin meinoihin tai uskonnon tarpeisiin liittyvä tai niihin erikoistunut yhteisö. Seurakuntarakenteiden sisällä sellaiset toteuttavat Jumalan sanan voimasta läsnäolevan Kristuksen ja hänen tahtonsa varassa ‘järjellistä’ jumalanpalvelusta (Room.12). Koska Jumala on meidät luonut ja Kristus meidät synnistä ja turmeluksesta lunastanut, on ainoa järjellinenkin elämässämme siinä, että kiitosuhrina annamme Jumalan käyttöön koko elämämme yhteisessä rukouksessa, aidossa uskon- ja ehtoollisyhteydessä sekä arkisessa toisiamme hoitavassa palvelustyössä. Kekäleen kirjoitus on oivallinen ja ajankohtainen.” rovasti **Eero Parvio**

“Langenneessa maailmassa seurakunta on Kristuksen ruumis, joka itsessään vajavaisena ojentuu koko ajan pänsä Kristuksen mukaan. Jari Kekäle on luodannut syvälle kuroessaan umpeen teorian ja käytännön välistä kuilua. Tuttujen raamatunkohtien äärellä avautuu valtavia näköaloja – todeksi eletäväksi.” seurakuntapastori **Johan Helkkula**

Artikkelin kirjoittaja pastori **Jari Kekäle** tunnetaan syvällisenä lauluntekijänä ja teologina. Hän toimii opiskelijapastorina Helsingissä.

Tämä vihko jatkaa Suomen Luther-säätiön **Aamutähti**-sarjaa, joka keskittyy uskonelämän peruskysymyksiin. Sarjan toimittajina ovat rovasti, teol.lis. **Simo Kiviranta** ja pastori **Juhana Pohjola**.

Suomen Luther-säätiö

Aamutähti

Nro 7.

ISBN- 951-98519-6-8